



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli
ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

Omnis autem qui certat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

I. EPISTOLA AD

De hac ipsa Aequitate sæpē præcipit Spiritus sanctus, ut Ecclesiaste 7. Ne sis iustus nimis. Et Paulus de sese inquit; Sapienlibus & insipientibus debitor sum, id est, attemperare me ad captum imbecillium debeo, nec statim acerbè perfectionem postulare. Et 1. Thessal: 2. Vt nutricula foui infantes. His concionibus de æquitate obtemperemus, & amicorum infirmitates toleremus publicæ concordie causa, ut usitatè dicitur: Mores amici noueris, non oderis. Hanc sententiam in hoc capite, & postea aliquoties repetit Paulus, interim tamen retinet regulam, oportere necessaria facere. Ideo dicit: Væ mihi, si non euangelizauero, Et hoc ipsum dictum testatur, obedientiam præceptorum necessariam esse, & non quiddam ἀδιάφορον, ut Antinomi fingunt.

πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος.

Omnis autem qui certat.

Postquam antea multa dixit de æquitate attemperante ἀδιάφορα ad utilitatem eorum, inter quos uiuimus: Nunc generalem regulam in omni uita necessariam

riam addit, quæ continet doctrinam de Diligentia, quæ est prudentia in prospiciendo fine, & medijs ad finem, & intentio animi in medijs illis parandis & tuendis. Estq; hæc regula: Sic curras, ut metam prospicias, & media ad eam metam rectè ducentia. Hæc commune factio etiam in Ethicis proponitur, & cum in tota uita necessaria sit, tamen sæpè stulticia nostra aut prauis cupiditatibus contra eam facimus, et quasi extra uiam currimus. Hos errores intelligi necesse est, ut caueri possint. Sit igitur uirtus Diligentia, ut dixi, deliberatio, de fine, & de medijs, & quædam uoluntatis contentio, & constantia in tuendis medijs.

Vicia opposita sunt, Ignauia & ἀσυνταξία orta ex uarijs causis, ex natura inquieta, ex pertinacia, ex ambitione, ex auaritia, ex cupiditate dominandi, ex emulatione & similibus morbis.

Scipio in suo cursu hunc finem intuetur, ut patria sit beata, eligit media, labores militiæ, & legitima imperia, & non concupiscit potentiam contra leges, aut ulla extra ordinaria commoda, Imò ne turbet patriam

I. EPISTOLA AD

patriam cedit turbulentis ciuibus, & iniurias accipit.

Habet eundem finem propositum Pericles, ut beata sit patria, & antecellat reliquæ Græciæ. Sed media non rectè eligit, & peccat iniusta pertinacia, cum duriora edicta proponit aduersus Aeginetas, & iritat Lacedæmonios.

Alcibiades, Pompeius, & multi alij, de fine & de medijs errant. Se uolunt summos esse, non beatam patriam, & multis contrarijs consilijs ipsi sibi exitium accersunt. Alcibiades nunc cum ciuibus nunc cum Lacedæmonijs sentit, nunc Tissapherni, nunc Pharnabazo amicus est.

Iam conferamus exempla in Ecclesia. Ieremiæ, Baptistæ, Paulo, meta proposita est, ut doctrina purè propagetur, propter gloriam Dei, & ut ipsi salui fiant. Ad hunc finem eligunt media, sustinent labores docendi, ubi possunt, inuitant bonis exemplis auditores, confirmant dociles, tolerant rudiores, frenant omnes cupiditates, ne aut doctrinam deforment, aut turbent Ecclesiam, aut Deum offendant.

Econtra Carlostadius etsi finem propositum habet, ut doctrina Euangelij purè propagetur, tamen de medijs sæpè errat,

rat, tumultuatur de articulis aut falsis, aut non necessarijs, damnat omnia forensia officia, & leges Romanas, pugnat de necessitate Stoica, sæpè obsequitur suis cupiditatibus, iracundiæ, ambitioni, auariciæ, & alienat auditores, & offendit DEVM. Etsi igitur studium habet inconsultum, tamen ad metam non peruenit.

Plus peccant, qui nec finem iustum inuentur, nec media recte quærunt, ut Monetarius, rex Anabaptisticus, pontifices, qui non hoc quærunt, ut doctrina recte propagetur, aut ut Ecclesia beata sit, sed ut ipsi potentiam aut opes sibi parent, aut defendant, aut ut uoluptatibus tuto fruantur, & ad multa contraria & impia consilia decurrunt,

Iam facile est intelligere textum: Omnes currunt, sed unus accipit præmium, scilicet qui direxit mentem, consilia, & uoluntatem ad iustum finem, quem infra nominat: Omnia ad gloriam Dei facite, & non sitis scandalo Ecclesiæ, id est, qui præcipue hoc uult, ut Deus uere inuocetur, ut Ecclesia beata sit: Et media recte eligit, recte docet necessaria, frenat cupidit-

I. EPISTOLA AD

cupiditates priuatas. Et sic currit Paulus, ὧς οὐκ ἀδίλως, non cæco impetu, sine cogitatione finis, non sine prudentia eligente media salutaria, non inconsulto studio, ut currere his annis multos uidimus, non malos homines, sed media non rectè eligentes, ut Huttenum & alios.

ὕτως πυκτεύω.

Sic pugno.

VT prior similitudo à uago cursu sumpta est, ita hæc sumitur à pugile, qui non ferit Antagonistam, sed aberrans, cæstum incutit uicino aeri. Sed sententia eadem est. Significat enim & hæc similitudo eos, qui aut nullo fine proposito tumultuantur, ut multi fanatici, & alij leues homines: aut etiam si uerum finem intuentur, tamen media uel negligunt, uel non recte adhibent. Tales cum frustra laborent, dicuntur & ipsi aerem uerberare. Ut in publica gubernatione aerem uerberant Doctores, qui de non necessarijs & incertis dimicant, cum interea relinquunt necessaria, ut qui litigant de forma uestis in Liturgia: Aut in priuata uita Monachi quærebant multos inutiles ritus. Ut abstinentia